

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

06 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Nadejda Toma,

Judecătorii – Constantin Alerguș, Victor Boico,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de adjunctul procurorului-șef al Procuraturii de circumscripție Chișinău, Vasile Bolduratu, avocatul Maliga Lilian în numele părților vătămate Panico Taisia, Galașan Vasilisa și inculpatul Cliucinicov Gheorghe, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Orhei din 04 decembrie 2013 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui

Cliucinicov Gheorghe XXXXX,

născut la xxxx, originar și domiciliat în r-nul Xxxx, s. Xxxx.

Date referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 10.10.2010 – până la 04.12.2013 (instanța de fond);

2. de la 18.03.2014 – până la 15.09.2015, de la 22.03.2016 – până la 12.10.2017 (instanța de apel);

3. de la 30.11.2015 – până la 16.02.2016, de la 20.02.2018 – până la 06.06.2018 (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art.431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Orhei din 04 decembrie 2013, Cliucinicov Gheorghe a fost condamnat în baza art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal la amendă în mărime de 3000 unități convenționale, echivalentul a 60 000 lei.

Tot el, a fost achitat de sub învinuirea de comitere a infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de către partea vătămată Panico T. a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea civilă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Cliucinicov Gheorghe, prin intermediul ex-soției sale Cliucinicov A. și Luncașu I., cu care

este rudă de gradul II, care nu cunoșteau intențiile lui criminale și că în perioada anilor 1999 - 2007 a desfășurat o activitate de întreprinzător, exprimată prin prestarea serviciilor de împrumut cu dobândă și anume: a împrumutat lui Prodan V. - în a.2001 suma de 1285 lei; Prodan N. - în a.2005 suma de 45120 lei; Prodan M. - în a.2003 suma de 9516 lei; Onofraș A. - în a.2001 suma de 5850 lei; Galașan F. - în a.2003 suma de 41970 lei; Ceban G. - în a.2001 suma de 28539 lei; Ghertescu A. - în a.2002 suma de 44619 lei; Marițoi M. - în a.2004 suma de 27677 lei; Potîrniche V. - în a.2002 suma de 210 lei și în a. 2003 bani în sumă de 838 lei; Roșca L. - în a.2005, bani în sumă de 6291 lei; Dolghii V. - în a.2002 bani în sumă de 41923 lei; Maftior V. - în a.2006 suma de 24719 lei; Croitor A. - în a.2003 bani în sumă de 20872 lei; Luța M.- în a.2005 suma de 3860 lei; Luța E. - în a.2005 bani în sumă de 1606 lei; Viziru E. - în a.2003 bani în sumă de 132 lei; Zagorodniuc V. - în a.2003 bani în sumă de 7315 lei; Colesnic N. - în a.2006 suma de 3549 lei, în a.2006 suma de 102992 lei; Magala C. și Magala I. - în a.2003 bani în sumă de 760 lei și în a.2006 suma de 2603 lei; Șeremet N. - în a.2003 bani în sumă de 2034 lei; Castraveț R. - în a.2007 suma de 74456 lei; Zbîrneă G. - în a.2005 bani în sumă de 7538 lei; Panico T. - în a.2004 suma de 13650 lei, în a.2006 bani în sumă de 137133 lei; Gherjavschi T. - în a.2006 suma de 38298 lei, în a.2006 bani în sumă de 39567 lei; Sclifos Z. și Sclifos N. - în a.2005 suma de 104438 lei.

Astfel, Cliucinicov Gh., în anii 1999 - 2006, a împrumutat persoanelor fizice nominalizate mijloace financiare în proporții deosebit de mari, cu dobânda în mărime de 10% - 30% la sută, obținând profit ilicit (dobânzi) în proporții deosebit de mari, în sumă totală de 476563 lei.

Totodată, inculpatul, prin intermediul ex-soției sale Cliucinicov A. și Luncașu I., cu care este rudă de gradul II, care nu cunoșteau intențiile lui criminale, în perioada nominalizată, în scopul asigurării mijloacelor financiare, precum și a dobânzilor aferente acestora, primea în gaj averea persoanelor fizice (casele de locuit cu terenurile aferente și apartamente), ulterior în perioada 2005 - 2007, prin instanța de judecată devenea proprietar al acestor imobile. În rezultatul comercializării la prețuri de piață a acestor imobile, a obținut profit ilicit în proporții deosebit de mari, în sumă de 378917 lei.

Tot el, în perioada anului 2001, urmărind scopul acaparării de bunuri și valori materiale ale altor persoane, sub pretextul acordării împrumuturilor bănești în condiții contrare legii, vădit dezavantajoase, a întocmit un plan criminal îndreptat la însușirea prin înșelăciune a bunurilor de la diferite persoane.

Astfel, la 25 decembrie 2003, Maftior V. a solicitat un împrumut de la Cliucinicov Gh. în sumă de 2500 dolari SUA, cu o dobândă de 15% lunar. În aceeași zi inculpatul, folosindu-se de situația materială a lui Maftior V., înaintând condiția obligatorie de a lăsa casa de locuit în gaj pentru asigurarea restituirii împrumutului, l-a impus să scrie o recipisă precum că a primit 3000 dolari în contul casei ce-i aparține, precum și a lotului adiacent cu suprafața de 24 ari din

s. Xxx, raionul Xxx.

Ulterior, inculpatul, urmărind scopul sustragerii bunului imobil care aparține lui Maftior V., a înaintat o acțiune civilă în instanța de judecată, folosindu-se de lipsa reclamatului Maftior V. la locul permanent de trai, în care invoca fals că ar fi încheiat la 25.12.2003 contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit, ce nu corespundea realității, solicitând încasarea de la Maftior V. a sumei împrumutului 2500 dolari SUA și recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare.

În baza hotărârii Judecătoria Orhei din 29.09.2005, la 06 aprilie 2006 Oficiul Cadastral Teritorial Orhei, Filiala întreprinderii de Stat „Cadastru” a înregistrat imobilul nominalizat în proprietatea lui Cliucinicov G., care la 19.05.2006 l-a înstrăinat altei persoane contra sumei de 4900 dolari SUA, echivalentul a 63.748 lei BNM, însușind acești bani.

Tot el, abuzând de situația de vulnerabilitate din punct de vedere material a lui Gherjavschi T., urmărind scopul acaparării casei de locuit a acestuia, a împrumutat ultimului suma de 220 dolari SUA, ce urmau a fi restituiți la 26.02.2005, 422 dolari SUA care urmau a fi restituiți până la 16.02.2005 și 1105 dolari SUA – bani, ce urmau a fi restituiți până la 27.02.2005, stabilind, în mod arbitrar, o penalitate de 1% pentru fiecare zi de întârziere.

Ulterior, inculpatul urmărind realizarea scopului infracțional, a înaintat la 15.07.2005 o cerere de chemare în judecată în Judecătoria Orhei, solicitând încasarea de la Gherjavschi T. în folosul său a sumelor menționate (220, 422 și 1105 dolari SUA), precum și dobânzile corespunzătoare în sumă de 286, 570 și 1448 dolari SUA.

Prin hotărârea Judecătoria Orhei din 30.09.2005 a fost admisă acțiunea înaintată de Cliucinicov G., dispunându-se încasarea de la Gherjavschi T. a datoriei în sumă de 4891 dolari SUA.

Ulterior, în baza hotărârii Judecătoria Orhei din 08.06.2006 casa de locuit la prețul de 59288 lei, ce-i aparținea lui Gherjavschi T., a fost trecută în proprietate în contul stingerii datoriei invocate.

Prin acțiunile sale, inculpatul a dobândit prin escrocherie bunuri care au aparținut lui Gherjavschi T. în sumă de 37.399 lei, diferența dintre datoria avută 1747 dolari SUA (echivalentul a 21.889 lei) și valoarea casei de locuit.

Tot el, la finele anului 2001, data precisă nu a fost posibil de stabilit, a împrumutat lui Panico T. suma de 100 dolari SUA, cu condiția rambursării acesteia până la 07.01.2002, cu dobânda lunară de 15%. Ulterior, la 07.02.2002 Panico T., aflându-se într-o stare materială grea, având nevoie de mijloace financiare pentru a pleca la lucru în străinătate, a împrumutat de la inculpat

suma de 1500 dolari SUA, cu aceeași dobânda de 15 % lunar.

Abuzând de situația vulnerabilă din punct de vedere materială a lui Panico T., necesitatea urgentă de mijloace bănești, inculpatul, sub pretextul asigurării întoarcerii datoriei, întocmirii contractului de gaj, i-a impus pe soții Panico T. și Panico A. să încheie la 07.02.2002 contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit, din s. Xxx, r-nul Xxx.

Ulterior, pe parcursul anilor 2002 - 2005 Panico T., prin intermediul fiilor săi, Panico Viorel și Ion, i-a achitat în contul restituirii datoriei cu dobândă, inculpatului suma 12000 dolari SUA. Ulterior, în baza contractului de vânzare-cumpărare nominalizat, precum și hotărârii Judecătoriei Orhei nr. 2-1055/2002 din 08.05.2002, casa de locuit la 09.07.2002 a fost înregistrată cu drept de proprietate pe numele lui Cliucinicov A., care la 07.02.2006 a înstrăinat-o cet. Damaschin V. la prețul de 12.000 dolari SUA, echivalentul a 155.183 lei.

Astfel, inculpatul a însușit prin escrocherie de la soții Panico A. și T. suma de 283.167 lei (12.000 dolari SUA restituiți de soții Panico, 12.000 dolari SUA urmare a vânzării casei de locuit, cu excluderea datoriei de 2100 dolari SUA).

Tot el, urmărind scopul însușirii prin escrocherie a bunurilor lui Castraveț R., i-a împrumutat în toamna anului 2003 împreună cu feciorul său Șeremet I. suma de 300 dolari SUA, cu condiția achitării dobânzii lunare în mărime de 10 %.

Ulterior, în primăvara anului 2004, inculpatul i-a propus lui Castraveț R. să o transporte în Italia și s-o angajeze în câmpul muncii, iar odată cu acumularea mijloacelor financiare să se achite cu el pentru fiul Șeremet I. Recompensa pentru serviciile prestate era de 2000 dolari SUA.

Inculpatul intenționat, în scopul deposedării de bunuri, sub pretextul asigurării restituirii datoriei, a determinat-o să depună în gaj casa cu toate construcțiile auxiliare. La 17.05.2004 inculpatul împreună cu soția sa Cliucinicov A. și Castraveț R., aflându-se la notarul Lencuța din or. Xxx au încheiat un contract fictiv de vânzare-cumpărare a casei de locuit, de fapt, avându-se în vedere contractul de gaj al casei în scopul restituirii datoriei.

Astfel, inculpatul a dobândit prin înșelăciune de la Castraveț R. bunul imobil, evaluat la suma de 78.466 lei, în contul unei datorii de 300 dolari SUA.

Tot el, în anul 2000 a împrumutat soților Colesnic N. și Colesnic A. din s. Xxx, r-nul Xxx, 400 dolari SUA cu condiția rambursării sumei cu o dobândă de 15% lunar.

În toamna anului 2004, inculpatul, urmărind scopul dobândirii prin înșelăciune a bunurilor altei persoane, le-a cerut soților Colesnic restituirea datoriei în sumă de 3000 dolari SUA, inclusiv 400 dolari datoria propriu-zisă și 2600 dolari dobândă, propunându-i lui Colesnic N. din contul datoriei să o

transporte în Italia.

Sub pretextul asigurării restituirii acestor mijloace bănești, inculpatul le-a cerut să pună în gaj casa de locuit, ce aparținea soților Colesnic.

Ulterior, inculpatul, abuzând de situația materială grea a soților Colesnic, i-a obligat să întocmească un contract de vânzare-cumpărare fictiv la 08.12.2004, prin care casa de locuit trece în proprietatea acestuia, iar când vor restitui împrumutul și dobânda, va fi întocmit un alt contract de vânzare-cumpărare, conform căruia ei din nou vor căpăta dreptul de proprietate asupra casei. Colesnic N. a restituit împrumutul de 400 dolari SUA, achitându-i 700 dolari SUA și dobânda de 300 dolari.

În luna februarie 2006 inculpatul a înstrăinat casa de locuit lui Surugiu M., astfel, prin acțiunile sale inculpatul, a dobândit prin înșelăciune bunuri în sumă de 8000 dolari SUA echivalentul a 102992 lei, însușindu-i.

Tot el, la 27 ianuarie 2001 a împrumutat bani în sumă de 2000 dolari SUA cu dobândă de 15 % lunar lui Galașan F., pentru ca soțul acesteia, Galașan V. să plece la lucru în Portugalia, iar pentru asigurarea rambursării împrumutului și dobânzii procentuale, soții Galașan din s. Xxx, r-nul Xxx au pus casa în gaj, încheind preventiv cu inculpatul un contract de vânzare-cumpărare. Având nevoie în continuare de bani, Galașan F. a mai împrumutat de la inculpat bani în sumă de 600 dolari SUA, cu condiția rambursării sumei cu o dobândă de 15% lunar.

Ulterior, pe parcursul anilor 2001-2003, Galașan F. îi achita treptat inculpatului bani din datoria care o avea față de ultimul, în luna ianuarie 2003 restituindu-i 5000 dolari SUA, adică 2000 dolari împrumutul și 3000 dolari dobânda. Din suma de 600 dolari SUA, care se socoteau aparte, inclusiv și dobânda, inculpatul, la finele lunii le-a comunicat soților Galașan că îi sunt datori cu încă 800 dolari SUA.

După care, la 12 august 2003, instanța de judecată a recunoscut valabil contractul de vânzare-cumpărare a casei din 23.01.2001, încheiat între Galașan F. și Galașan V., pe de o parte și inculpat de altă parte și ca rezultat, imobilul dat, care valora 10.000 dolari SUA, a devenit proprietatea lui Cliucinicov A., pe care ulterior, conform contractului de vânzare-cumpărare din 25.10.2006 l-a vândut lui Luncașu I., iar acesta, la rândul său, în baza contractului de vânzare-cumpărare din 20.11.2006, l-a comercializat d-nei Codrean M., operațiunea fiind întreprinsă în timp de mai puțin de o lună, la prețul de 12.000 dolari SUA, echivalentul a 155.183 lei BNM.

Astfel, inculpatul a însușit prin escrocherie de la soții Galașan V. și Galașan F. suma de 31.200 lei (2400 dolari SUA restituiți de soții Galașan) și 130.000 lei

(10.000 dolari SUA, urmare a vânzării casei de locuit).

Prin urmare, inculpatul în perioada 1999 - 2007, contrar prevederilor art.5 „Noțiuni generale” pct.16 „Activitate de întreprinzător” al Codului Fiscal nr. H63-XIII din 24.04.1997, a obținut profit ilicit în sumă de 855.480 lei, ce constituie proporții deosebit de mari, săvârșind acțiuni ce cad sub incidența art. 241 alin. (2) lit. e), f) Cod Penal, iar urmărind scopul sustragerii bunurilor altei persoane, profitând de faptul că părțile vătămate aveau nevoie de mijloace financiare, prin înșelăciune și abuz de încredere, a comis sustragerea bunurilor din avutul proprietarilor în sumă totală de 726.972 lei, ceea ce constituie proporții deosebit de mari, acțiuni ce cad sub incidența art. 190 alin. (5) Cod penal.

Tot el, având scopul dobândirii banilor de la Galașan V. în sumă de 157 dolari SUA, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituie 2225,97 lei și 4000 euro, care conform cursului oficial al Băncii Naționale a Moldovei constituie 61.281,2 lei, la 08 februarie 2003 a întocmit personal o recipisă din numele lui Galașan V. prin care ultima se obliga să restituie suma dată.

Tot el, folosind o foaie de hârtie curată cu semnătura lui Galașan V., cu care ulterior a activat în cadrul asociației de economii și împrumut "Mitoceanca", personal a scris textul cu privire la obligația lui Galașan V. de restituire a sumelor inexistente.

În continuare, inculpatul dorind să-și atingă scopul infracțional, la 07 aprilie 2006 a înaintat în Judecătoria Orhei, cererea de chemare în judecată cu privire la încasarea datoriei de la Galașan V., prezentând instanței recipisa din 08.02.2003 în original, ca să-și camufleze intențiile sale infracționale și să le dea un caracter legal. Continuând activitatea sa ilegală, îndreptată spre însușirea banilor de la Galașan V., inducând instanțele de judecată în eroare despre virtuala datorie a lui Galașan V., prin decizia Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 22.10.2008, a obținut câștig de cauză, decizia fiind irevocabilă la pronunțare.

Ca urmare a acțiunilor lui Cliucinicov G., exprimate prin obținerea unei recipise din numele lui Galașan V., care nu corespunde adevărului și inducerea în eroare a instanțelor de judecată, părții vătămate Galașan V. i-au fost cauzate daune în proporții mari, în sumă de 63 507,17 lei.

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul, partea vătămată Maftior M., avocatul Maliga L. în numele părții vătămate Panico T., avocatul Stanțieru A. în numele părților vătămate Gherjavschi V., Gherjavschi G., Castraveț R., avocatul Panov D. în numele inculpatului, care au solicitat:

- procurorul, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi

hotărâri, prin care Cliucinicov Gh. să fie condamnat în baza art. 190 alin.(5) Cod penal la 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani, iar pe învinuirea adusă în baza art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal, să fie liberat de pedeapsă penală, în legătură cu expirarea termenului de prescripție.

Astfel, potrivit art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă au expirat 2 ani din ziua săvârșirii unei infracțiuni ușoare, urmând ca în cadrul ședinței de judecată să fie demonstrată doar vinovăția faptei imputate.

Totodată, instanța a apreciat eronat circumstanțele de fapt și de drept pe care a fost bazată învinuirea inculpatului în temeiul art. 190 alin.(5) Cod penal, iar probele administrate confirmă pe deplin vinovăția lui Cliucinicov Gh.

La fel, nu este clar motivul achitării inculpatului în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, din care considerente acuzarea a fost în imposibilitatea de a prezenta argumente care ar combate poziția instanței. Astfel, există o neconcordanță între partea descriptivă și cea dispozitivă a sentinței, în partea descriptivă fiind indicat motivul de drept prevăzut de art. 390 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală – *nu s-a constatat existența faptei infracțiunii*, iar în dispozitivul sentinței motivul de drept este prevăzut de art. 390 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală – *fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii*.

Mai mult, instanța nu a ținut cont de modalitățile de săvârșire a infracțiunii de escrocherie, de circumstanțele și motivele comiterii, iar la argumentarea motivului din care urmează a fi achitat inculpatul a indicat la existența unor contracte de vânzare-cumpărare încheiate cu părțile vătămate, contracte, care nemijlocit au constituit modalitatea de săvârșire a infracțiunii de escrocherie.

- partea vătămată Maftior M., casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de condamnare a inculpatului în baza art. 190 alin.(5) Cod penal.

A indicat că contractul de vânzare-cumpărare urmează a fi considerat nul, deoarece a fost încheiat în lipsa ei, fără actele necesare, care nu a fost semnată de către ea.

- avocatul Maliga L. în numele părții vătămate Panico T., casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de condamnare în baza art. 190 alin.(5) și 241 alin.(2) lit.f) Cod penal, totodată să fie admisă acțiunea civilă.

Instanța de fond a apreciat greșit probele administrate, în acțiunile inculpatului fiind prezente elementele constitutive ale infracțiunilor incriminate.

- avocatul Stanțieru A. în numele reprezentantului legal al părții vătămate Gherjavschi G., Gherjavschi V. și părții vătămate Castraveț R., casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie

condamnat conform învinuirilor aduse..

Recurentul a indicat că instanța de fond a ignorat materialele cauzei și probele obținute, declarațiile martorilor, argumentele părților vătămate privind împrejurările cauzei și nu a luat în considerare întru soluționarea obiectivă, investigarea minuțioasă și sub toate aspectele toate circumstanțele relatate.

- avocatul Panov D. în numele inculpatului, casarea sentinței și pronunțarea unei hotărâri de achitare în baza art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal, iar acțiunea civilă să fie lăsată fără soluționare.

Instanța greșit a admis în principiu acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Panico T., deoarece pretențiile fiind bazate pe faptul dobândirii ilicite a bunurilor prin înșelăciune, iar inculpatul a fost achitat pe art. 190 alin.(5) CP, circumstanțe pe care instanța urma să lase acțiunea civilă fără soluționare.

Norma art. 125 Cod penal prevede că, prin desfășurare ilegală a activității de întreprinzător se înțelege: - desfășurarea activității de întreprinzător fără înregistrarea (reînregistrarea) la organele autorizate; - desfășurarea unor genuri de activitate interzise de legislație; - desfășurarea activității de întreprinzător prin intermediul filialelor, reprezentanțelor, sucursalelor, secțiilor, magazinelor, depozitelor, unităților comerciale și altor unități neînregistrate în modul stabilit de legislație; - desfășurarea activității de întreprinzător fără utilizarea mărcilor comerciale și de fabrică și fără indicarea în documente a codurilor fiscale, în cazul când folosirea sau indicarea lor este prevăzută de legislație, ori desfășurarea acestei activități cu utilizarea unor coduri fiscale străine sau plastografiate.

Însă, nici acuzarea, precum și instanța de fond nu au invocat nici un element semnificativ din articolul precizat, nefiind constatată componența infracțiunii prevăzute de art. 241 Cod penal.

Totodată, în cazul în care împrumutul este o activitate de întreprinzător, nu contează suma banilor dați cu împrumut, dar suma profitului obținut, iar acuzarea a reieșit din suma de bani care urma să-i primească inculpatul, inclusiv banii dați cu împrumut, dobânda și averea gajată în asigurarea obligațiilor contractuale, din care inculpatul doar parțial și-a recuperat cheltuielile suportate.

Până în prezent victimele au datorii față de inculpat, astfel, făcând abuz de încredere, luând banii de la Cliucinicov Gh., ca ulterior, prin escrocherie și declarații mincinoase să nu își onoreze obligațiile asumate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2015, au fost admise, apelurile declarate, casată sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Procesul penal în privința lui Cliucinicov Gh. în baza art. 241 alin. (2) lit. f) Cod penal a fost încetat, pe motivul intervenirii termenului de prescripție de

tragere la răspunderea penală.

Cliucinicov Gheorghe a fost condamnat în baza art. 190 alin.(5) Cod penal la 9 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții legate de administrarea și gestionarea bunurilor altor persoane pe un termen de 4 ani, cu executarea pedepsei închisorii în penitenciar de tip închis.

A fost admisă în principiu acțiunea civilă înaintată de Maftior M. către Cliucinicov G. despre încasarea daunei materiale, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se expună instanța civilă. În rest, sentința a fost menținută.

5. Instanța de apel în decizia adoptată a constatat fapta și circumstanțele comiterii de către Cliucinicov Gh. a dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, săvârșită în proporții deosebit de mari și a conchis că instanța de fond eronat a apreciat probele, concluzionând că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

La fel, a reținut că instanța de fond corect a constatat în acțiunile lui Cliucinicov Gh. infracțiunea prevăzută de art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal, însă din motiv că a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală, procesul penal urmează a fi încetat.

Totodată, instanța analizând declarațiile părților vătămate a conchis că acestea combat versiunea avocatului în numele inculpatului precum că Cliucinicov Gh. nu a obținut profit ilicit din toată sumă de bani incriminată și anume de 855 480 lei, dimpotrivă, aceasta confirmă că inculpatul a practicat ilegal activitatea de întreprinzător și a obținut profit ilegal de la părțile vătămate.

6. Împotriva sentinței a declarat recurs ordinar inculpatul și avocatul Moraru S. în numele acestuia, care au solicitat:

- inculpatul, casarea hotărârilor judecătorești, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat pe art. 241 alin.(2) lit. e), f) și 190 alin. (5) Cod penal, din lipsa elementelor infracțiunii.

Instanța de apel nu s-a pronunțat asupra argumentelor apărării și nu a respectat principiile generale ce reglementează desfășurarea procesului penal referitor la administrarea și prezentarea probelor.

Art. 125 Cod penal, definește desfășurarea ilegală a activității de întreprinzător, care reprezintă: a) desfășurarea activității de întreprinzător fără înregistrarea (reînregistrarea) la organele autorizate; b) desfășurarea unor genuri de activitate interzise de legislație; c) desfășurarea activității de întreprinzător prin intermediul filialelor, reprezentanțelor, sucursalelor, secțiilor, magazinelor, depozitelor, unităților comerciale și altor unități neînregistrate în modul stabilit de legislație; d) desfășurarea activității de întreprinzător fără utilizarea mărcilor comerciale și de fabrică și fără indicarea în documente a codurilor fiscale, în cazul când folosirea sau indicarea lor este prevăzută de legislație, ori

desfășurarea acestei activități cu utilizarea unor coduri fiscale străine sau plastografiate.

Nici acuzarea și nici instanța de fond nu au invocat nici un element semnificativ din articolul menționat, nefiind constatată componența infracțiunii prevăzute de art. 241 Cod penal.

Totodată, hotărârile civile prin care s-a constatat legalitatea acțiunilor sale, nu pot sta la baza încadrării acțiunilor în baza art. 190 alin. (5) Cod penal.

Potrivit art. 190 Cod penal, escrocheria constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere, iar părțile vătămate au împrumutat benevol mijloacele bănești de la el.

Astfel, este incorect reținut că el, prin înșelăciune și abuz de încredere, ar fi însușit bunurile părților vătămate, acestea luând cu împrumut banii, prin orice metode posibile s-au eschivat de la obligațiile de restituire a banilor datorati. Deci, anume părțile vătămate, prin abuz de încredere i-au însușit acești bani.

Decizia de condamnare în baza art. 190 alin.(5) Cod penal este bazată pe afirmații declarative și presupuneri, iar probele materiale și declarațiile martorilor oculari au fost apreciate subiectiv.

- avocatul Moraru S. în numele inculpatului, casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei hotărâri de achitare.

A indicat că nu a fost probată dobândirea ilicită a averii prin înșelăciune sau abuz de încredere, relațiile descrise fiind civile.

Astfel, inculpatul urmează a fi considerat nevinovat, relațiile între el și Galașan V., Galașan F., Maftior V., Panico T., Colesnic N., Castraveț R. și Gherjavschi T. fiind de ordin civil, confirmate prin contracte de vânzare-cumpărare, hotărâri judecătorești și recipise.

Mai mult, în calitate de părți vătămate au fost recunoscuți Sclifos Z., Potîrniche V., Croitoru A., Luța M., Zbîrnea G., Zagorodniuc V., Roșca L. și Magala C., care au confirmat că au împrumutat bani de la inculpat, dar nu au fost amenințate, careva plângeri nu au depus și pretenții față de inculpat nu au, nefiind clare circumstanțele în care acestora le-a fost atribuită această calitate.

La fel, Viziru E., Onofraș A. și Croitoru G. cu toate că au luat cu împrumut bani de la inculpat, au calitatea de martor, dar nu de parte vătămată.

Nu a fost demonstrată luarea ilegală și gratuită, existând contractele de vânzare-cumpărare a imobilelor, hotărârile judecătorești privind imobilele, care apar ca obiecte ale infracțiunii incriminate lui Cliucinicov Gh. și recipisele privind împrumuturile acordate.

Referitor la acțiunea civilă înaintată de Panico T., care a fost admisă de instanța de fond, instanța de apel nu s-a expus și a recunoscut acțiunea civilă înaintată de Maftior M., necătând că există o hotărâre judecătorească prin care a fost declarat valabil contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit din s. Mitoc, r-nul Orhei, încheiat între inculpat și Maftior M.

7. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 16

februarie 2016, au fost admise recursurile ordinare declarate de inculpat și avocatul acestuia Moraru S., casată total decizia instanței de apel și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a constatat că instanța de apel nu a soluționat chestiunea în baza cărui act de învinuire, din cele trei pe caz, urmează a fi judecat inculpatul, nestabilind dacă în raport cu art.326 alin.(1) CPP, ordonanța de modificare a învinuirii în sensul agravării ei din 06.10.2010 este sau nu una nouă și care este volumul ei, dacă rămâne valabilă prima învinuire înaintată inculpatului prin rechizitoriu din 31.07.2008, nefiind apreciat faptul că suma de 855.480 lei figurează în ambele învinuiri, doar că numărul de părți vătămate este diferit, că această sumă este compusă, potrivit învinuirii din 31.07.2008, din alte două – 476.563 lei dobânda din sumele împrumutate și 378.917 lei dobânda din procurarea-vânzarea imobilelor, iar în ordonanța de modificare a învinuirii apare și a treia sumă de 726.972 lei din sustragerea bunurilor din avutul proprietarilor, tot din procurarea-vânzarea aceluiași imobile.

Totodată a reținut în acțiunile inculpatului elemente ce nu se conțin în dispozițiile articolelor imputate prin actele de învinuire, adică a art. 241 alin.(2) lit.e),f) și 190 alin.(4), (5) Cod penal.

Astfel, instanța nu a judecat cauza în condițiile legii, fiind adoptate hotărâri care nu cuprind motive legale pe care se întemeiază soluția și motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii din care motiv decizia contestată urmează a fi casată.

8. Rejudecând cauza, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, au fost respinse apelurile avocatului Stanțieru A. în numele părții vătămate Gherjavschi V., Gherjavschi G. și Castraveț R., apelul avocatului Maliga L. în numele lui Panico T. și apelul părții vătămate Maftior M., admise apelurile procurorului, avocatului Panov D. în numele lui Cliucinicov Gh., casată sentința contestată, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin.(2) Cod penal și pronunțată o nouă hotărâre potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care:

Procesul penal în privința lui Cliucinicov Gh. în baza art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal a fost încetat pe motivul intervenirii termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Cliucinicov Gh. învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal a fost achitat pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Pretențiile civile înaintate de Galașan V., Maftior M. și Panico T. împotriva lui Cliucinicov Gh. a fost lăsată fără soluționare.

9. Instanța de apel a conchis că prima instanță, contrar dispozițiilor art. 394 Cod de procedură penală, nu a stabilit fapta conform învinuirii aduse lui Cliucinicov Gh. prin ordonanța de modificare a învinuirii din 06.10.2010, făcând în acest sens concluzii contradictorii, astfel a constatat învinuirea adusă potrivit

ordonanței de modificare a învinuirii în sensul agravării din 06.10.2010 și a reținut că instanța de fond a stabilit corect situația de fapt și nevinovăția inculpatului care nu a fost dovedită, achitându-l pe Cliucinicov Gh. în baza art. 190 alin.(5) Cod penal, din motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii, precum și corect a stabilit vinovăția lui Cliucinicov Gh. în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal, care a fost demonstrată prin probe analizate și apreciate.

Analizând declarațiile inculpatului Cliucinicov Gh., a părților vătămate Galașan V., Galașan F., Magala V., Scifos Z., Potîrniche V., Maftior M., Croitoru A., Luța M., Panico T., Colesnic N., Zagorodnic V., Zbîrneă G., Roșca L., a martorilor, cercetând probele materiale, instanța a constatat că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal.

Obiectul material al infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal este format din bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor.

Totodată, dreptul asupra bunurilor străine - mobile sau imobile - nu constituie obiectul influențării nemijlocite infracționale în cazul infracțiunii prevăzute la art. 190 Cod penal.

Din probe administrate și analizate în speță, nu se regăsește existența faptei prejudiciabile, deoarece nu s-a realizat acțiunea principală de sustragere, or, dreptul de proprietate asupra imobilelor a fost obținut de către Cliucinicov Gh. în baza hotărârilor instanțelor de judecată, precum și nu a fost realizată nici acțiunea adiacentă de înșelăciune a părților vătămate, sau abuzul de încrederea lor, or, victimele nu au fost înșelate, nici nu s-a abuzat de încrederea acestora.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că, pe episodul incriminat lui Cliucinicov Gh. de escrocherie în privința lui Maftior V. există hotărârea Judecătoriai Orhei din 29.09.2005 de recunoaștere valabilă a contractului de vânzare-cumpărare a casei de locuit încheiat între Cliucinicov Gh. și Maftior V., cu încasarea de la ultimul a sumei de 2500 euro, hotărâre care este definitivă și irevocabilă (f.d.151, vol.I).

Pe episodul incriminat inculpatului de escrocherie față de Gherjavschi T. instanța de apel a reținut că prin hotărârea Judecătoriai Orhei din 30.09.2005 s-a încasat de la Gherjavschi F. în folosul lui Cliucinicov Gh. suma de 4891 dolari SUA (f.d 198, Vol. III.) Prin hotărârea Judecătoriai Orhei din 08.06.2006 casa de locuit ce-i aparținea lui Gherjavschi T., a fost trecută în proprietate în contul datoriei invocate, astfel, hotărârile nominalizate fiind definitive și irevocabile, iar careva probe care ar confirma, că inculpatul prin înșelăciune sau abuz de încredere a obținut casa de locuit a lui Gherjavschi T. nu au fost acumulate.

Referitor la episodul incriminat lui Cliucinicov Gh. de escrocherie în privința lui Panico T., instanța a menționat că, Panico Alexandru potrivit contractului de vânzare-cumpărare din 07.02.2002, a înstrăinat lui Cliucinicov Gh. casa de locuit cu suprafața de 86.90 m.p., amplasată pe un teren cu suprafața de 0,0728 ha., situată în s. Cișmea, jud. Orhei. Contractul dat a fost autentificat notarial, iar la baza contractului de vânzare-cumpărare a stat declarația notarială a lui Panico T., care a confirmat acordul de înstrăinare a casei de locuit nominalizate (f.d 34-36, Vol. VIII). Mai mult, notarul Digori G. fiind audiat în ședința de judecată a relatat că contractul nominalizat a fost întocmit în corespundere cu voința părților, fără careva presiune din partea lui Cliucinicov Gh.. Acest contract este în vigoare și nu este anulat până în prezent.

Cât privește epizodul incriminat inculpatului de escrocherie față de Castraveț R., instanța a conchis că prin contractul de vânzare-cumpărare Castraveț R. a înstrăinat lui Cliucinicov Gh. casa de locuit, cod cadastral nr.645600004,5 situată în s.Podgoreni, r-nul Orhei, cu suma de 76466 lei. Contractul nominalizat a fost autentificat notarial la notarul Iu. Lencuța și înregistrat la Oficiul Cadastral Orhei pe data de 21.07.2004 (f.d 167, Vol. VI).

Astfel, în acest sens instanța a reținut și concluziile instanței de fond potrivit căreia, argumentele procurorului precum că contractul de vânzare-cumpărare din 17.05.2004 a fost încheiat fictiv având în vedere contractul de gaj al casei cu scopul restituirii datoriei, nu are nici o relevanță din motivul neprezentării probelor pe acest fapt. Cu atât mai mult, că asupra legalității contractului de vânzare-cumpărare din 17.05.2004 nici o parte nu a invocat.

Pe episodul de escrocherie în privința lui Colesnic A., instanța a constatat că, prin contractul de vânzare-cumpărare din 08.12.2000, Cliucinicov Angela a procurat de la Colesnic Alexei casa de locuit, situată în s. Mitoc, r-nul Orhei, ce aparține lui Colesnic A. (f.d.120, vol.III). Potrivit declarației notariale din 19.11.2004, Colesnic Nina a dat acordul soțului Colesnic A. să înstrăineze casa din s. Xxx, r-nul Xxx lui Cliucinicov Gh. Asupra legalității contractului de vânzare-cumpărare din 17.05.2004 nimeni nu a contestat, iar contractul nominalizat este în vigoare.

Pe episodul de escrocherie incriminat lui Cliucinicov Gh. în privința lui Galașan F., instanța a reținut că potrivit recipisei din 23.01.2003 Galașan F. a luat de la Cliucinicov Gh. un împrumut bănesc în dolari SUA (f.d.94, vol.I). Prin hotărârea Judecătorei Orhei din 12.08.2000, acțiunea civilă a lui Cliucinicov Gh., Cliucinicov A. către Galașan F. privind recunoașterea contractului de vânzare-cumpărare a casei de locuit situate în s. Xxx, r-nul Xxx a fost recunoscut valabil (f.d.88, vol.I). Faptul că casa nominalizată a fost înstrăinată de către Cliucinicov

A., care se considera la momentul înstrăinării deja proprietar al casei nominalizate lui Luncașu I. prin contractul din 25.10.2006 și Luncașu I. lui Codrean M., nu poate servi drept temei pentru a considera acțiuni de escrocherie din partea lui Cliucinicov Gh., deoarece de către acuzare nu au fost prezentate probe că inculpatul a acționat prin înșelăciune și abuz de încredere.

Pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victimele să fi fost induse în eroare și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări, sau să fi abuzat de încrederea acestora.

În speță, acuzarea nu a prezentat nici o probă directă în sprijinul învinuirii aduse inculpatului.

Totodată, instanța de apel analizând cumulul de probe prin prisma art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, care în ansamblu dovedesc vinovăția lui Cliucinicov Gh. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal - *practicarea ilegală a activității de întreprinzător, soldată cu obținerea unui profit în proporții deosebit de mari.*

Instanța a respins argumentele avocatului Panov D. precum că organul de urmărire penală nu a acumulat probe în vederea descoperirii infracțiunii date, iar în instanța de fond nu au fost prezentate probe ce ar dovedi prezența elementelor infracțiunii imputate lui Cliucinicov Gh.

În acest sens, instanța a menționat că latura obiectivă a infracțiunii prevăzute de art. 241 Cod penal prevede următoarele semne: - fapta prejudiciabilă care se exprimă în acțiunea (și inacțiunea) de practicare ilegală a activității de întreprinzător; - urmările prejudiciabile - sub forma obținerii unui profit în proporții deosebit de mari și legătura cauzală dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Infracțiunea nominalizată este una materială, care se consideră consumată din momentul obținerii profitului în proporții mari.

În speță, s-a constatat că Cliucinicov Gh. acorda bani cu împrumut, cerând și o dobândă de întârziere de la părțile vătămate, obținând un profit în proporții deosebit de mari, fapt confirmat prin declarațiile părților vătămate, martorilor și materialele cauzei.

La fel, instanța a reținut ca nefondată poziția avocatului precum că, urmărirea penală a fost pornită ilegal în privința lui Cliucinicov Gh. în baza art. 241 Cod penal, pe faptul practicării ilegale a activității de întreprinzător în anii 2000-2005, deoarece la începutul anilor 2000 acest articol nu exista, iar răspunderea penală pentru practicarea ilegală a activității de întreprinzător

era prevăzută de art. 164 Cod penal (red.legii din 24.03.1961) și urma a fi aplicată doar dacă astfel de fapte au fost săvârșite după aplicarea unei sancțiuni administrative or, inculpatul a practicat ilegal activitatea de întreprinzător în anii 2000-2005.

Astfel acțiunile lui Cliucinicov Gh. constituie o infracțiune prelungită, iar conform art. 30 alin. (2) Cod penal infracțiunea prelungită se consumă din momentul săvârșirii ultimei acțiuni sau inacțiuni infracționale, adică anul 2005, fiind aplicabile la caz prevederile Codului penal adoptat prin Legea nr. 985-XV din 18.04.2002 și nu a legii din 24.03.1961.

Mai mult ca atât, inculpatul presta servicii de împrumut bănesc cetățenilor cu obținerea dobânzii, iar interpretarea activității inculpatului rezultă și din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr.845-XII din 03.01.1992, art.5 pct.16) al Codului fiscal.

În conformitate cu art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vre-unul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 Cod penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Art. 60 alin.(1) lit. a) Cod penal stipulează că, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Astfel, infracțiunea comisă de inculpat prevăzută de art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal, se atribuie la categoria celor ușoare.

Luând în considerare că faptele infracționale au fost comise de către Cliucinicov Gh. în perioada anului 2007, instanța de apel a considerat necesar de a libera inculpatul de răspundere penală, cu încetarea procesului penal pentru infracțiunea prevăzută de art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal.

10. Împotriva deciziei nominalizate au declarat recurs ordinar procurorul, avocatul Maliga L. în numele părților vătămate Panico T. și Galașan V. și inculpatul, care au solicitat:

- procurorul, invocând temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6) CPP, solicită casarea deciziei contestate cu remiterea cauzei la rejudecare.

A menționat că instanța de apel referitor la infracțiunea prevăzută de art. 190 alin.(5) Cod penal, eronat a apreciat probele administrate, necătând la faptul că vinovăția lui Cliucinicov Gh. în comiterea infracțiunii nominalizate este confirmată prin declarațiile părților vătămate Galașan V., Galașan F., Maftior V., Maftior M., Panico T., Colesnic N., Castraveț R., a martorilor, precum și probele

materiale.

Astfel, bunurile părților vătămate au fost transmise de către aceștia benevol lui Cliucinicov Gh. prin înșelăciune și abuz de încredere. Victimele au fost duse în eroare, iar inculpatul folosindu-se de situația materială grea, abuzând de situația de vulnerabilitate din punct de vedere materială a părților vătămate, care au solicitat împrumut bănesc de la Cliucinicov Gh., dânsul acordându-le acest împrumut cu o anumită dobândă lunară, stabilea procente în mod arbitrar, cu condiția obligatorie de a lăsa casele de locuit în gaj, pentru asigurarea restituirii împrumutului, sau chiar îi obliga să întocmească contracte de vânzare-cumpărare fictive, prin care casele de locuit treceau în proprietatea acestuia, iar când vor restitui împrumutul și dobânda va fi întocmit un alt contract de vânzare-cumpărare conform căruia ei din nou vor căpăta dreptul de proprietate asupra casei.

Apoi, inculpatul urmărind scopul sustragerii bunurilor imobile care aparțineau părților vătămate, înainta acțiune civilă în instanța de judecată, folosindu-se de lipsa reclamanților la locul permanent de trai, în care invoca fals că ar fi încheiat contractul de vânzare cumpărare a caselor de locuit, ce nu corespundea realității, solicita încasarea de la părțile vătămate a sumei împrumutului și recunoașterea valabilității contractului de vânzare-cumpărare, iar în baza hotărârilor instanței de judecată, OCT înregistra imobilele în proprietatea lui Cliucinicov Gh., care ulterior le înstrăina altor persoane, însușind acești bani.

La fel, din probele administrate se confirmă că în perioada 2000-2006, inculpatul le promitea victimelor că își vor recupera imobilele după restituirea banilor împrumutați, iar la sfârșit aceștia rămâneau fără casele lor de locuit și terenurile aferente.

În acest sens, se determină intenția prelungită de comitere a infracțiunii, sau intenția acesteia este unică, caracterizată prin mai multe acțiuni infracționale identice, comise cu un singur scop, alcătuiind în ansamblu o infracțiune.

A menționat că referitor la episodul lui Panico T. cu toate că inițial victima a împrumutat de la inculpat suma de 1600 dolari SUA, în final, în baza contractului de vânzare-cumpărare încheiat dintre el și soții Panico, precum și a hotărârii Judecătoriai Orhei din 08.05.2002, casa de locuit a fost înregistrată cu drept de proprietate pe numele lui Cliucinicov A., care la 07.02.2006 a întrăinat-o lui Damaschin V. la prețul de 12 000 dolari SUA, bani pe care Cliucinicov Gh. i-a însușit în scopuri personale.

În speță se constată și o altă modalitate de comitere a escrocheriei și anume Cliucinicov Gh. a dobândit de la Galașan V. bani în sumă de 157 dolari SUA și

4000 euro, întocmind personal o recipisă din numele lui Galașan V., prin care ultima se obliga să restituie suma dată.

Astfel, inculpatul a folosit o foaie de hârtie curată cu semnătura lui Galașan V., personal scriind textul cu privire la restituirea sumelor inexistente. Apoi, s-a adresat cu acțiune civilă privind încasarea datoriei de la Galașan V. prezentând în original recipisa ca să predea un caracter legal. Ulterior, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 22.10.2008, a obținut câștig de cauză, decizia fiind irevocabilă la pronunțare.

- avocatul Maliga L. în numele părților vătămate Panico T. și Galașan V., care, invocând prevederile art. 420-422, 429 Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel cu pronunțarea unei hotărâri de condamnare în baza art. 190 alin.(5) și 241 alin.(2) lit.f) Cod penal.

A menționat că Cliucinicov Gh. a însușit de la soții Panico Alexandru și Taisia suma de 283167 lei, iar de la Galașan V. bani în mărime de 157 dolari SUA și 4000 euro.

Astfel, instanța a apreciat în mod greșit probele, fără a lua în considerare că în acțiunile inculpatului sunt prezente elementele constitutive ale escrocheriei.

În privința părții vătămate Galașan V. a indicat că deciziile Curții de Apel Chișinău și Curții Supreme de Justiție sunt bazate pe o recipisă care a fost prezentată de Cliucinicov Gh. în original, întocmită la 08.02.2003. Instanța de judecată examinând recipisa a constatat că aceasta este scrisă pe o foaie curată cu semnătura sa, pe care a lăsat-o lui Cliucinicov Gh. pentru a întocmi o cerere de a fi membru al asociației. Scrisul din recipisă este a lui Cliucinicov Gh. La moment, recipisa lipsește la materialele cauzei civile, din care considerente nu a putut fi studiată de către instanța de judecată, cu numirea unei expertize grafologice.

Însăși inculpatul a indicat că recipisa este scrisă pe o foaie alba, însă ea Galașan V. a semnat pe statutul asociației Miticianca, care este o foaie de blanchetă conform raportului de expertiză din cauza civilă.

Totodată, instanța de apel nu s-a pronunțat la capătul de plângere a lui Galașan V. care a fost recunoscută în calitate de parte vătămată.

- inculpatul, invocând temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6),8) CPP, solicită casarea deciziei instanței de apel în partea condamnării în baza art. 241 alin. (2) lit. f) Cod penal, cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, pe motiv că în acțiunile sale nu sunt întrunite elementele infracțiunii.

Decizia instanței de apel în partea condamnării în baza art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal este ilegală și neîntemeiată, bazată pe aprecierea eronată a probelor.

Atât la urmărirea penală, cât și la examinarea cauzei, inculpatul nu a recunoscut vina. Astfel, vinovăția sa în comiterea infracțiunilor imputate nu și-a

găsit confirmare.

A menționat că nu neagă faptul că pe parcursul a câtorva ani el a avut relații de împrumut cu familiile Prodan, Potîrniche, Luța, Colesnic, Magala, precum și alte aproximativ 14 persoane, cărora ocazional la solicitarea acestora și în conformitate cu prevederile Codului civil, Titlului III, Cap.VII - împrumutul, care prevede și plata unei dobânzi, efectele nerestituirii împrumutului, le acorda bani, însă consideră că acțiunile date nu pot fi calificate ca infracțiune.

Norma art. 241 Cod penal, este o normă de blanchetă și pentru ca persoana să fie recunoscută vinovată și condamnată pentru aceasta, urmează în mod obligatoriu a indica actele normative care reglementează această activitate și care prevederi au fost încălcate de către Cliucinicov Gh., însă nici un organ de drept nu a arătat ce a încălcat inculpatul, referindu-se doar la noțiunea activității de întreprinzător.

Atât timp cât instanțele de judecată nu au indicat concret nici un element semnificativ stipulat în art.125 Cod penal, atunci nu poate exista nici componența infracțiunii prevăzute de art. 241 Cod penal. Nu este considerată activitate de întreprinzător activitatea care constă în acordarea împrumutului banilor întâmplător sau ocazional.

Inculpatul nu a creat nici o întreprindere și nu a fabricat nimic, iar potrivit hotărârilor judecătorești el presta servicii de împrumut.

Un element obligator al componenței de infracțiune prevăzută de art. 241 CP este obținerea unui profit în proporții mari sau deosebit de mari.

Cu toate că contractul de împrumut nu este o activitate de întreprinzător, nu contează suma banilor dați în împrumut, dar suma profitului obținut, însă acuzarea a înaintat învinuirea reieșind din suma de bani care urma să-i primească Cliucinicov Gh. inclusiv banii dați cu împrumut, dobânda și averea gajată în asigurarea obligațiilor contractuale, de la care doar pațial și-a recuperat cheltuielile suportate. Până în prezent părțile vătămate nu au restituit banii luați cu împrumut de la inculpat, cu toate că sunt și hotărâri definitive și irevocabile, care nu sunt executate. Astfel, așa zisele părți vătămate făcând abuz de încredere au luat bani cu împrumut, iar apoi prin declarații mincinoase nu își onorează obligațiile, încercând prin orice metodă de a se eschiva de la obligațiile de restituire a banilor împrumutați.

11. Asupra recursurilor ordinare a depus referințe inculpatul Cliucinicov Gh., care a solicitat respingerea recursurilor declarate de procuror și avocatul Maliga L. în numele părților vătămate Panico T. și Galașan V., considerându-le inadmisibile.

12. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate

împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în baza celor invocate în recursuri și în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide asupra inadmisibilității acestora, din următoarele considerente.

*Cu referire la recursurile ordinare declarate de procuror și avocatul Maliga L.
în numele părților vătămate Panico T. și Galașan V.*

Potrivit dispoziției art.432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Conform art.424 Cod de procedură penală, instanța de recurs judecă recursul numai cu privire la persoana la care se referă declarația de recurs în raport cu calitatea pe care aceasta o are în proces și numai în limitele temeiurilor prevăzute în art.427 Cod de procedură penală, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnaților.

Drept temei pentru recurs procurorul a invocat prevederile art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanța de fond și de apel în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, totodată, cu toate că avocatul Maliga L. în numele părților vătămate Panico T. și Galașan V. nu face trimitere la vre-un temei de drept, invocând prevederile art.420-422, 428, 429 Cod de procedură penală, acesta menționează că instanțele judecătorești nu s-au pronunțat asupra tuturor motivele invocate în apel, semnalând temeiul prevăzut la pct.6) al normei menționate.

Analizând decizia recurată prin prisma criticilor formulate de recurenți, Colegiul penal atestă, că instanța de apel, judecând apelurile procurorului, avocatului Stanțieru A. în numele părților vătămate Gherjavschi V., Gherjavschi G., Castraveț R., avocatului Maliga L. în numele părții vătămate Panico T., părții vătămate Maftior M., cât și a avocatului Panov D. în numele inculpatului, a supus unei cercetări suplimentare și minuțioase toate probele administrate la dosar, după cum rezultă din procesul-verbal al ședinței de judecată, a audiat suplimentar părțile vătămate Potîrniche V., Galașan V., reprezentantul legal al părții vătămate Maftior M., inculpatul, a verificat și cercetat actele cauzei, cum sunt: - recipisele de împrumut a banilor de către Scifos Z. de la Cliucinicov Gh., recipisele depistate la Cliucinicov Gh. în timpul percheziției din 20.07.2006, care au fost examinate și anexate în calitate de corp delict la 24.08.2006, procesul-verbal de examinare din 30.09.2010 și ordonanța de recunoaștere a mijlocului de

probă în calitate de documente a dosarului civil nr.2-614/2006 aflat în Judecătoria Orhei, - recipisa cet. Ceban Gh. și Ceban S. despre împrumutul bănesc în mărime de 3420 dolari SUA, hotărârea Judecătoria Orhei din 06.10.2005 de încasarea datoriei de la Ceban S. în folosul lui Cliucinicov Gh. a sumei de 7180 euro și dobânda de 2800 euro, care a fost menținută prin decizia Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău din 22.06.2005 și Curtea Supremă de Justiție din 17.01.2007, recipisele potrivit căreia Cliucinicov Gh. a primit de la Onofraș P. în contul datoriei sumele de 600 și 400 dolari SUA, recipisa întocmită de Dragan V., Dragan N. privind împrumutul banilor în mărime de 3770 dolari SUA, recipisa cet. Galașan V. de împrumut a sumei de 157 dolari SUA și 4000 euro, recipisele cet. Luța E. de împrumut a banilor în sumă de 43 dolari SUA, 32 dolari SUA și de primire în contul datoriei de la Luța M. suma de 4360 lei, hotărârea Judecătoria Orhei din 13.12.2005 de încasarea datoriei de la Luța M., Luța R. în folosul lui Cliucinicov Gh. a sumei de 83920 lei, recipisele potrivit căreia Cliucinicov Gh. a primit de la Potîrniche V. bani în sumă de 300 dolari SUA, hotărârea Judecătoria Orhei din 30.12.2005 de încasare a datoriei de la Potîrniche V. și Cebotari M. în folosul lui Cliucinicov Gh. a sumei de 640 dolari SUA, care a fost menținută prin decizia Colegiului civil al Curții de Apel Chișinău din 07.02.2007, recipisa dată de Potîrniche V. și Cebotari M. de împrumut a banilor în mărime de 640 dolari SUA, recipisele cet. Panico T., Panico A. de împrumut a banilor în sumă de 114 dolari și 95 dolari SUA și de restituire a împrumutului, hotărârea Judecătoria Orhei din 29.09.2005 de încasare a datoriei de la Maftior V. în folosul lui Cliucinicov Gh. a sumei de 2500 dolari SUA, recipisa lui Maftior V. de împrumut a sumei de 3000 dolari SUA, contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit de către Cliucinicov G. de la Marițoi M., recipisa lui Colesnic Ș. și Colesnic T. de împrumut a banilor în mărime de 1180 dolari SUA, recipisa lui Croitor A. și Onofraș P. de împrumut a banilor în mărime de 1300 dolari SUA, recipisa lui Zbîrneș R. de împrumut a sumei de 750 dolari SUA, precum și alte materiale, respectând prevederile art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, dându-le o apreciere justă, potrivit art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și coroborării reciproce, corect a ajuns la concluzia că învinuirea adusă inculpatului Cliucinicov Gh. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin.(5) Cod penal, nu și-a găsit confirmare, achitându-l pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii, soluție expusă detaliat în textul deciziei instanței de apel (f.d.54-97, vol.XVII).

Instanța de apel corect a conchis că nici în cadrul urmăririi penale, cât și în ședința de judecată acuzarea nu a prezentat probe, care ar demonstra că inculpatul la momentul acordării împrumutului bănesc părților vătămate pe o

anumită perioadă de timp, a avut intenția de a însuși ilegal de la victime sumele bănești împrumutate or dreptul de proprietate asupra imobilelor lor.

La acest capitol, Colegiul reține că obiectul material al escrocheriei este format din bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor.

Latura obiectivă a infracțiunii nominalizate, se exprimă prin: - fapta prejudiciabilă formată din: a) acțiunea principală ce constă în dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane, adică sustragerea lor, b) urmările prejudiciabile sub formă de prejudiciu patrimonial efectiv, c) legătura de cauzalitate dintre fapta prejudiciabilă și urmările prejudiciabile.

Astfel, în speță nu s-a constatat existența faptei imputate, deoarece nu a fost realizată acțiunea principală de sustragere, sau dreptul de proprietate asupra imobilelor care au aparținut părților vătămate, fiindcă inculpatul le-a obținut în baza hotărârilor judecătorești, inclusiv și nu s-a constatat acțiunea adiacentă a laturii obiective a escrocheriei – înșelăciunea sau abuzul de încredere a părților vătămate, or, ultimii nu au fost înșelați, precum nici nu s-a abuzat de încrederea acestora.

Prin intermediul înșelăciunii sau al abuzului de încredere făptuitorul exercită o influențare psihică asupra conștiinței și voinței victimei care, ca și cum cedând bunurile sale făptuitorului.

Prin urmare, instanțele judecătorești corect au reținut că acțiunile incriminate inculpatului în privința părților vătămate Maftior V., Gherjavschi T., Panico A., Castraveț R., Colesnic A., Galașan V., Galașan F., au fost pronunțate hotărâri judecătorești, potrivit cărora a fost recunoscut valabil contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit încheiat între Maftior V. ca vânzător și Cliucinicov Gh. ca cumpărător, precum și încasarea de la Maftior V. în folosul lui Cliucinicov Gh. datoria în sumă de 2500 dolari SUA; încasarea de la Gherjavschi F. în folosul lui Cliucinicov Gh. datoria în sumă de 4891,60 dolari SUA și transmis cu drept de proprietate în contul stingerii datoriei nominalizate casa de locuit ce-i aparținea lui Gherjavschi T. cu nr.cadastral 6449119187; contractul de vânzare-cumpărare din 07.02.2002, potrivit căruia Panico A. a înstrăinat lui Cliucinicov Gh., casa de locuit cu suprafața totală de 86,90 m², cu locul aferent cu suprafața de 0,00728 ha, situată în s. Cișmea, jud.Orhei, care a fost vândut la prețul de 18000 lei, contract care a fost autentificat notarial. Astfel, la baza contractului nominalizat a fost declarația notarială a cet. Panico Taisia, care și-a exprimat acordul de înstrăinare a casei de locuit; conform contractului de vânzare-cumpărare încheiat la 17.05.2004, Castraveț R. a înstrăinat lui Cliucinicov Gh. casa de locuit cu suprafața de 63,90 m², cod cadastral

nr.6456000045, situat în s. Podgoreni, r-nul Orhei, valoarea căreia potrivit certificatului cu privire la valoarea imobilului constituia 78466 lei. Contractul nominalizat a fost încheiat notarial și înregistrat la OCT Orhei la 21.07.2004; respectiv prin contractul de vânzare-cumpărare din 08.12.2004, Colesnic A. a vândut lui Cliucinicov An. casa de locuit situată în s. Mitoc, r-nul Orhei, cu nr. cadastral 6449119168 și lotul aferent, care potrivit certificatului cu privire la valoarea bunului imobil, constituie 51771 lei; potrivit recipisei din 08.02.2003 Galașan V. a luat un împrumut în sumă de 157 dolari SUA și 4000 Euro, care s-a obligat să-l restituie până la 08.04.2003, astfel prin decizia instanței de apel din 20.02.2008 s-a dispus încasarea de la Galașan V. în folosul lui Cliucinicov Gh. datoria în sumă de 157 dolari SUA și 4000 Euro, hotărâre care a fost menținută din decizia CSJ din 22.10.2008; potrivit recipisei din 23.01.2001 Galașan V. și Galașan F. au luat de la Cliucinicov Gh. un împrumut bănesc, iar prin hotărârea Judecătorei Orhei din 12.08.2003, s-a recunoscut valabil contractul de vânzare-cumpărare a casei de locuit încheiat între Galașan V., Galașan F. și Cliucinicov Gh., Cliucinicov A., situat în s. Mitoc, r-nul Orhei.

Mai mult ca atât, instanța de fond corect a constatat legalitatea contractelor de vânzare-cumpărare încheiate între părți, precum și hotărârile judecătorești de încasare a datoriilor, care nu au fost contestate de persoanele cointeresate, acestea fiind definitive și irevocabile, având puterea lucrului judecat, iar acuzatorul de stat nu a prezentat nici o probă care ar confirma că contractele nominalizate în speță, au fost încheiate prin înșelăciune sau abuz de încredere.

Astfel, pentru existența infracțiunii de escrocherie este necesar ca victimele să fi fost induse în eroare, precum și să fi ajuns la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări, inclusiv să fi abuzat de încrederea acestora, ceea ce la caz lipsește.

Totodată, Colegiul constată că, instanța de apel corect a conchis că în speță nu s-a confirmat prin probe pertinente, concludente, utile și veridice existența componenței infracțiunii de escrocherie, iar faptul obținerii hotărârilor judecătorești favorabile lui Cliucinicov Gh. nu poate constitui escrocherie.

Argumentele recurențelor, precum că instanța de apel a apreciat incorect și unilateral probele administrate în cauză nu au nici un suport legal. Colegiul menționează că instanța a făcut o analiză amplă a probelor acumulate pe cauză, a indicat pentru care motive s-au admis unele probe și s-au respins altele, a argumentat detaliat, cu trimitere la legile respective, de ce s-au respins probele ce au fost aduse în confirmarea învinuirii inculpatului. Toate probele administrate au primit o apreciere la justa lor valoare, iar concluziile făcute de instanța de apel rezultă din circumstanțele de fapt stabilite în cauză.

Dezacordul autorilor recursurilor cu aprecierea probelor de către instanța

de apel, nu se încadrează în temeiurile de recurs, prevăzute de art. 427 Cod de procedură penală.

La fel, instanța reține că, art. 420 alin. (4) Cod de procedură penală, prevede că, nu pot fi atacate cu recurs sentințele în privința cărora persoanele indicate în art.401 nu au folosit calea apelului, dacă legea prevede această cale de atac.

Potrivit acestei norme, rezultă că pentru ca o parte să poată ataca cu recurs ordinar o hotărâre judecătorească, aceasta urma să o conteste anterior prin căile ordinare de atac.

Sentința Judecătoriei Orhei din 04 decembrie 2013, nu a fost contestată de către partea vătămată Galașan Vasilisa cu apel în termenul prevăzut de lege, astfel aceasta a fost de acord cu încadrarea faptei și pedeapsa stabilită lui Cliucinicov Gh.

Prin urmare, se constată că Galașan V. nu a utilizat calea ordinară de atac - apelul, astfel avocatul în numele acesteia nu are temei legal de a depune recursul ordinar.

Cât privește argumentul avocatului în numele părților vătămate că urma a fi încasată acțiunea civilă în privința părților vătămate, instanța de apel corect a reținut în acest sens că, potrivit prevederilor art. 387 alin.(2) Cod de procedură penală, în cazul când se dă o sentință de achitare, instanța nu se pronunță asupra acțiunii civile dacă inculpatul a fost achitat pentru că nu sunt întrunite elementele infracțiunii sau există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei, prevăzute în art. 35 al Codului penal.

Colegiul menționează că, critica referitor la procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt a cauzei, care este de competența instanțelor de fond și apel. La etapa recursului ordinar instanța de recurs nu efectuează un control asupra fondului cauzei, ci verifică aplicarea corectă a normelor de drept material și de procedură față de faptele constatate de instanța de fond ori, după caz, de către instanța de apel, care se efectuează numai în limita temeiurilor formulate în recurs și numai în acest aspect este competentă a se pronunța.

Prin urmare, Colegiul constată ca întemeiate concluziile instanței de fond și de apel referitor la achitarea inculpatului în baza art.190 alin.(5) Cod penal pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, concluzii care, după cum s-a menționat mai sus, detaliat sunt desfășurate și argumentate în hotărârile contestate și se bazează pe aprecierea obiectivă și sub toate aspectele a probelor administrate în cauză.

Colegiul penal menționează că, potrivit art.101 alin.(2)-(3) Cod de procedură penală, judecătorul apreciază probele conform propriei convingeri, formate în

urma examinării lor în ansamblu, sub toate aspectele și în mod obiectiv, călăuzindu-se de lege. Nici o probă prezentată de părți nu are o valoare dinainte stabilită pentru instanța de judecată.

De aici rezultă că, înfăptuirea justiției penale, cere ca judecătorul la adoptarea soluției să nu se bazeze, pe probabilitate, ci pe certitudinea dobândită în bază de probe decisive, complete, sigure, în măsură să reflecte realitatea obiectivă (fapta (le) supuse judecății). Numai așa se formează convingerea care rezultă din dovezile administrate în cauză.

Atât prima instanță, cât și cea de apel, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apelurile declarate, corect au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind acuzarea înaintată lui Cliucinicov Gh. în baza art.190 alin.(5) Cod penal și întemeiat au concluzionat asupra achitării acestuia de sub învinuirea de săvârșire a infracțiunii nominalizate, pe motiv că procurorul nu a adus probe verosimile în confirmarea învinuirii și nu a prezentat probe noi ce ar confirma că acțiunile acestuia întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii de escrocherie.

În concluzie, Colegiul constată că, autorii recursurilor nu aduc careva argumente, care ar combate concluzia instanțelor de fond, dimpotrivă argumentele invocate de recurenți în cererile de recurs ordinar le repetă întocmai pe cele expuse anterior în apel, la care instanța de apel deja a dat un răspuns detaliat și motivat, hotărârea cuprinde fondul apelului, temeiurile de fapt și de drept, precum și motivele adoptării soluției, ceea ce se încadrează în prevederile art.417 Cod de procedură penală.

Astfel, Colegiul conchide că instanțele de judecată corect au reținut în acest sens prevederile art.8 și 389 Cod de procedură penală, în aspectul că o hotărâre de condamnare se adoptă numai în condiția în care vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată printr-un ansamblu de probe cercetate de instanța de judecată. O sentință de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri. Colegiul reține că ambele instanțe de judecată au ținut seama de aceste prevederi legale, precum și de principiul că toate îndoielile apărute și care nu pot fi înlăturate, se tratează în favoarea inculpatului și au adoptat soluții întemeiate.

Cu referire la recursul ordinar declarat de inculpatul Cliucinicov Gh.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că argumentele invocate în recurs sunt vădit neîntemeiate.

Din cuprinsul recursului declarat se reține că inculpatul invocă temei de drept pct. 6), 8) din alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, unde este stipulat că hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, atunci când nu s-au pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și nu au fost întrunite elementele infracțiunii prevăzute la art.241 alin.(2) lit.f) CP.

Sub aspectul situației de „*nêintrunire a elementelor infracțiunii*”, se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acestuia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective.

Din textul recursului rezultă că, recurentul critică hotărârea instanței de apel adoptată invocând repetat aceleași argumente menționate și în apel.

Totodată, Colegiul reține că inculpatul Cliucinicov Gh., în recursul declarat critică aprecierea de către instanța de apel a probelor administrate pe învinuirea adusă în baza art.241 alin.(2) lit.f) Cod penal, însă argumentul invocat nu este prevăzut de lege ca temei pentru a judeca cauza în ordine de recurs.

Aprecierea probelor ține de soluționarea fondului cauzei de către instanțele de fond și de apel și nu poate constitui temei pentru recurs, cu excepția cazurilor când instanțele menționate, la aprecierea probelor au admis încălcarea anumitor prevederi ale legii procesuale penale, ce a condiționat comiterea unor erori grave de drept, iar dezacordul unei părți cu aprecierea probelor de către instanțe nu echivalează cu o eroare ce ar da temei de casare a unei hotărâri de condamnare sau de achitare.

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel, sau cercetează suplimentar probele administrate în instanța de fond și este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Lecturând textul deciziei contestate, Colegiul penal relevă că, instanța de apel, ținând cont de prevederile art. 414 Cod de procedură penală, judecând cauza în fapt și în drept, s-a pronunțat asupra circumstanțelor săvârșirii infracțiunii prevăzute de art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal, cu indicarea locului, timpului, modului săvârșirii acesteia, a formei și gradului de vinovăție, motivele și consecințele infracțiunii și, respectiv, încadrarea juridică a acțiunilor săvârșite de inculpat.

Instanța de recurs reține, că instanța de apel, verificând probele administrate legal de către organul de urmărire penală, cu respectarea prevederilor art.100 alin.(4) Cod de procedură penală, le-a dat o apreciere justă

potrivit art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității reciproce, stabilind cu certitudine toate aspectele de fapt și de drept, astfel corect ajungând la concluzia cu privire la vinovăția lui Cliuciniov Gh. în practicarea ilegală a activității de întreprinzător, soldată cu obținerea unui profit în proporții deosebit de mari, iar din motiv că a intervenit termenul de prescripție, procesul penal a fost încetat.

Astfel, fapta prevăzută de art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal și comisă de inculpatul Cliuciniov Gheorghe întrunește elementele infracțiunii, adică *latura obiectivă* - ce constă în fapta prejudiciabilă exprimată în acțiunea (și inacțiunea) de practicare ilegală a activității de întreprinzător, urmările prejudiciabile - ce rezultă din obținerea unui profit în proporții deosebit de mari și legătura cauzală dintre fapta comisă și urmările prejudiciabile.

Obiectul juridic special al infracțiunii nominalizate îl formează relațiile sociale cu privire la practicarea ilegală a activității de întreprinzător.

Infracțiunea de practicare ilegală a activității de întreprinzător este una materială care se consideră consumată din momentul obținerii profitului în proporții mari.

Prin urmare, s-a constatat că, Cliuciniov Gheorghe acorda bani cu împrumut, cerând și o dobândă de întârziere de la părțile vătămate, în urma căruia obținea profit în proporții deosebit de mari, fapt confirmat prin declarațiile părților vătămate Galașan F., Magala V., Scifos Z., Potîrniche V., Maftior M., Croitoru A., Luța M., Panico T., Colesnic N., Zbîrneș G., Zagorodniuc V., Roșca L., reprezentantul părții vătămate Gherjavschi V., Stanțieru A., a martorilor Andrițchi I., Onofraș A., Guzun L., Dumitriu E., Dolghi V., Croitoru G., Stan V., Balenu V., Varzina E., Gherțescu A., Guzun E., Tanasevici T., Șeremet N., Dolghi V., Cebotari M., Zbîrneș A., Zbîrneș R., Croitor Gr., Mihalache E., Luța R., Pazur A., Scifos N., Moldovan V., precum și materialele cauzei actul reviziei tematice din 23 mai 2008 a activității persoanei fizice Cliuciniov Gh. în perioada 1999-2007, care demonstrează că de la activitatea de întreprinzător, prestarea serviciilor de împrumut cu dobândă și procurarea-vânzarea imobilelor, Cliuciniov Gh. a obținut profit în sumă de 855 480 lei, recipisele care au fost ridicate în timpul percheziției din 20.07.2006 din automobilul de model „Volkswagen-T4” aflat în posesia lui Cliuciniov Gh., examinate și anexate prin ordonanța din 24.08.2006 ca corp delict, inclusiv și recipisele care au fost ridicate de la împrumutatori.

În acest sens, instanțele judecătorești corect au reținut că, inculpatul presta servicii de împrumut bănesc persoanelor cu obținerea dobânzii, iar interpretarea

activității inculpatului rezultă din Legea cu privire la antreprenoriat și întreprinderi nr.845-XII din 03.01.1992.

Art.1 din Legea nominalizată stipulează că, antreprenoriatul este activitatea de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor, desfășurată de cetățeni și de asociațiile acestora în mod independent, din proprie inițiativă, în numele lor, pe riscul propriu și sub răspunderea lor patrimonială cu scopul de a-și asigura o sursă permanentă de venituri.

Potrivit alin.(1) art. 2 din Legea data, antreprenor poate fi: - orice cetățean al Republicii Moldova care nu este îngrădit în drepturi, în modul stabilit de prezenta Lege și de alte acte legislative; - orice cetățean străin sau apatrid, în conformitate cu legislația în vigoare; - un grup de cetățeni sau de apatrizi (un grup de parteneri) din care se constituie antreprenorul colectiv; - orice persoană juridică sau fizică în conformitate cu scopurile sale principale și cu legislația.

Totodată, art. 5 pct. 16) al Codului fiscal prevede noțiunea *activității de întreprinzător, afacere (business)* ca fiind orice activitate conform legislației, cu excepția muncii efectuate în baza contractului (acordului) de muncă, desfășurată de către o persoană, având drept scop obținerea venitului, sau, în urma desfășurării căreia, indiferent de scopul activității, se obține venit.

Referitor la argumentele recurentului, precum că el nu a creat întreprindere, nu a fabricat nimic, primește pensie, deține teren agricol, ocupându-se cu agricultura, asigurându-și un venit în mod corect și onest, iar la rugămintele prietenilor, vecinilor, rudelor, consătenilor, da cu împrumut mijloace bănești, primea sau urma să primească dobândă, nu poate fi calificată ca activitate de întreprinzător, or, anume Cliucinicov Gh. profitând de faptul că părțile vătămate aveau nevoie de mijloace financiare, le acorda bani, prestând servicii de împrumut cu dobândă, procurând, ulterior vânzând imobilele victimelor, cu obținerea veniturilor.

Astfel, inculpatul desfășura activitatea de întreprinzător, fără să se înregistreze (reînregistreze) la organele autorizate, *deși putea și trebuia*, în rezultatul căruia obținea profituri în proporții deosebit de mari, fără a fi achitate impozite.

Mai mult ca atât, prin actul reviziei tematice a activității persoanei fizice Gh. Cliucinicov în perioada 1999-2007 din 23.05.2008, emis de Direcția Generală Control și Revizie CCCEC, s-a stabilit că inculpatul presta servicii de împrumuturi bănești persoanelor fizice în scopul obținerii veniturilor, activitate ce cade sub incidența art.5 pct.16) al Codului fiscal - *activitate de întreprinzător*, cu venitul obținut sub formă de dobândă ce constituie *surse de venit*. Astfel, pe

perioada supusă reviziei Cliucinicov Gh. a obținut profit în sumă de 855 480 lei, din care nu a fost calculat și achitat impozit în sumă totală de 143 549 lei.

Cât privește temeiul pentru recurs semnalat de inculpat - *că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate*, prevăzut de art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, instanța de recurs menționează, că recurentul a omis să specifice asupra căror motive invocate în apel nu s-a pronunțat instanța, or, din textul deciziei atacate, Colegiul penal constată că instanța de apel a respectat prevederile art. 414 alin.(5) Cod de procedură penală, s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate, motivându-și decizia în conformitate cu art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la admiterea apelului declarat de avocatul inculpatului, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată. Faptul că instanța de apel nu a apreciat probele în modul solicitat de autorul recursului nu constituie motiv de a afirma că instanța de apel a pronunțat o hotărâre nemotivată.

Totodată, Colegiul penal conchide că instanța de apel corect a încetat procesul penal în privința lui Cliucinicov Gh., din motivul expirării termenul de prescripție.

În conformitate cu art. 332 alin. (1), (5) Cod de procedură penală, în cazul în care, pe parcursul judecării cauzei, se constată vre-unul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)-9), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 Cod penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.

Art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal stipulează că, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvârșirii infracțiunii au expirat 2 ani de la săvârșirea unei infracțiuni ușoare.

Astfel, instanța de recurs reține că, infracțiunea comisă de inculpat prevăzută de art. 241 alin.(2) lit.f) Cod penal, se atribuie la categoria celor ușoare.

Potrivit materialelor cauzei, faptele imputate lui Cliucinicov Gh. au fost săvârșite pe parcursul anilor 1999-2007, prin urmare, din ziua săvârșirii infracțiunii până la examinarea cauzei în instanța de apel, a expirat mai mult de 2 ani, temei care a dus la încetarea procesului penal în baza acestei legi, cu liberarea de răspundere penală, pe motivul expirării tragerii la răspundere penală.

În temeiul celor expuse, instanța de recurs nu constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea hotărârii atacate sub aspectele invocate, dispunând inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

13. În conformitate cu prevederile art.432 alin.(2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de adjunctul procurorului-șef al Procuraturii de circumscripție Chișinău, Vasile Bolduratu, avocatul Maliga Lilian în numele părților vătămate Panico Taisia, Galașan Vasilisa și inculpatul Cliucinicov Gheorghe, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui *Cliucinicov Gheorghe*, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 05 iulie 2018.

Președinte

Nadejda Toma

Judecătorii

Constantin Alerguș

Victor Boico